

Riik valmistab ette haldusreformi ehk Omavalitsuste ühinemisest

Valitsuskoalitsiooni eesmärk on viia läbi 2017. aastal haldusreform/omavalitsuste reform. Kuni selle ajani on omavalitsuste ühinemine vabatahtlik. Pärast 2017. aastat liidab riik omavalitsused sunniviisiliselt.

Kohaliku omavalitsuse reformi üldeesmärk:

1. KOV juhtimise kvaliteedi tõus (parem teenuste osutamise ja strateegilise juhtimise võimekus, volikogu mehitatus jne).
2. Suurem võimekus suunata oma piirkonna arengut.

Alaeesmärgid, millesse reformi läbiviimine panustab:

1. Tagada elanike õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel: otsustamisel, kuidas on kohalik elu korraldatud, kes ja mis tingimustel teenuseid osutab ja osaleda ise kohaliku elu korraldamisel kodanikuühenduste kaudu.
2. Kohaliku omavalitsuse suurem roll ja eelarvevahendite osakaal ühiskonnaelu korraldamisel (sellega kaasnevalt suurem osakaal valitsussektori eelarves, suurem finantsautonoomia).
3. Kohaliku omavalitsuse võime, valikuvõimalus ja vastutus iseseisvalt ja ökonoomselt lahendada kõiki olulisi kohaliku elu korraldamise ülesandeid ning teenuste osutamist (parem teenuste osutamise võimekus, strateegilise juhtimise võimekus).
4. Kohaliku omavalitsuse üksuste territoriaalne kooskõla asustussüsteemiga.
5. Tugevam kohalik esindusdemokraatia.

VABARIIGI VALITSUSE TÖÖPLAAN:

• Sõnastada 1. novembriks objektiivselt mõõdetavad kriteeriumid omavalitsuse miinimumsuuruseks lähtudes omavalitsuste ülesannete täitmiseks vajalikust võimekusest. Erandite tegemine,

kus põhjendatud. Ekspertide soovitus on KOV üksuse elanike arvuks vähemalt 5000 inimest.

• Kahekordse liitumistoetuse maksimisel lähtuda, et liitumise tulemusel moodustuv omavalitsus vastab kokkulepitud kriteeriumidele.

• Omavalitsuste koostöö tugevdamiseks maakonnatasandi ülesannete täitmiseks, luua igasse maakonda horisontaalset koordineerimist võimaldav ühendasutus. Seada sihiks omavalitsuslike ülesannete üleandmine maavalitsustelt ühendasutustele (või piisava suuruse ja võimekuse korral omavalitsustele).

• Vaadata läbi tasandusfondi jaotamise valem ning vähendada valemi töökohtade loomist ja maksumulude kasvatamist demotiveerivat mõju. Pidada vajalikuks tasandusfondi kogumahu suurendamist.

• Analüüsida võimalusi KOVide fiskaalautonoomia suurendamiseks läbi kohalike maksude kehtestamise õiguse laiendamise.

• Külavanemate õigused ja kohustused, sätestada seaduses linnaosade õigused ja analüüsida pealinna seaduse otstarbekust.

REFORMI AJAKAVA:

• 1. november 2015 – haldusreformi kontseptsiooni väljatöötamine, esitamine valitsusele.

• Jaan–veebr. 2016 – haldusreformi seaduse eelnõu valitsuse istungile esitamine (hiljemalt 18.02.16).

• Veebr. 2016 – haldusreformi seaduse eelnõude paketi heakskiitmine VV-s (hiljemalt 25.02.16).

• 1. juuni 2016 – haldusreformi seaduseelnõude vastuvõtmine Riigikogus.

1. juuli 2016 – haldusreformi seaduse jõustumine.

REFORMI RAKENDAMINE:

• Juuli – nov. 2016 – kriteeriumidele vastavuse hindamine KOVide poolt (koos ettepanekutega ühinemispartnerite

osas, 4 kuud).

• Nov. 2016 – jaan. 2017 – piirkondlike komisjonide töö (2 kuud).

• Jaan. – juuni 2017 – ühinemiste ettevalmistamine (5 kuud).

• 15. oktoober 2017 – KOVi volikogude valimised, KOVide ühinemised jõustuvad.

SUNDLIITMINE RIIGI POOLT:

• Alates novembrist 2017 – täitub aasta kriteeriumidele vastavuse hindamisest.

• November 2017 – aprill 2018 – VV poolt ühinemiste ettevalmistamine ja algatamine (5 kuud).

• Alates augustist 2018 – KOVide erakorralised valimised VV algatatud ühinemisteks (ühinemise otsus VV poolt hiljemalt 4 kuud enne valimisi).

ARTO AAS,
riigihalduse minister

P.S. Praegune seis Järvamaal

Paide Linnavolikogu tegi oma otsusega nr 488 (4. märts 2015) Järvamaa omavalitsustele ettepaneku alustada läbirääkimisi kõigi Järvamaa omavalitsusüksuste ühinemiseks. Albu Vallavolikogu oma otsusega nr 17 (30. aprill 2015) nõustus Paide Linnavolikogu ettepanekuga läbirääkimiste alustamiseks omavalitsusüksuste ühinemiseks.

2015. aasta kevad-suvel toimusid Ambla valla juhtide eestvedamisel kohtumised Albu, Ambla ja Järva-Jaani valla juhtidega, et arutada ühiselt, kas oleks võimalik moodustada tulevikus Põhja-Järvamaale üks omavalitsus, juhul kui riigi poolt seatavad kriteeriumid lubavad seda. Teemaga oldi nõus jätkama 2015. aasta novembris, kui on teada riigi poolt koostatud objektiivselt mõõdetavad kriteeriumid ja haldusreformi põhimõtted ning meie kolme valla ühinemisel suudaksime neid täita.

Albu Vallavalitsus

Vallavolikogu istungil

15. oktoobril

1. Umbusalduse avaldamine Albu vallavanemale Kalju Kertsmikule. 24. septembri 2015 Albu Vallavolikogu istungil esitasid volikogu liikmed Ester Valdvee, Aune Suve-Kütt, Hirvo Rannu ja Tanel Liiva umbusaldusavalduse vallavanem Kalju Kertsmikule. Umbusalduse ajendiks on Albu Vallavolikogu 27. augusti 2015 otsuse nr 30 „Albu valla arengukava aastateks 2011–2018 muutmise eelnõu ja Albu valla eelarvestraategia 2016–2019 eelnõu läbivaatamine ning avaliku väljapaneku korraldamine” täitmata jätmise, mille eest vastutas vallasekretär, lisaks puuduste toomine Albu vallavalitsuse töö juhtimises ja töö korraldamises.

Hääletamisel ei toetanud umbusalduse avaldamist vallavanem Kalju Kertsmikule 7 volikogu liiget ning eelnõu langes menetlusest välja.

2. Maa munitsipaalomandisse taotlemine (7 eelnõud). Munitsipaalomandisse taotleti Soosalu külas asuv ligikaudu 0,33 ha suurune maa-ala (Nigulalada maaüksus), Kaalepi külas asuv 3284 m² suurune maa-ala (Mängumäe maaüksus), Lehtmetsa külas asuv ligikaudu 32 m² suurune maa-ala (Lehtmetsa bussijaama maaüksus), Soosalu külas asuv ligikaudu 1,90 ha suurune maa-ala (Kulla maaüksus), Kaalepi külas asuv ligikaudu 100 m² suurune maa-ala (Kaalepi bussijaama maaüksus), Järva-Madise külas asuv ligikaudu 0,52 ha

suurune maa-ala (Järva-Madise bussijaama maaüksus), Ahula külas asuv ligikaudu 760 m² suurune maa-ala (Ahula bussijaama maaüksus).

3. Albu valla arengukava 2011–2019 muutmine ja täiendamine. Võeti vastu Albu valla arengukava 2011–2019 uues redaktsioonis.

4. Albu valla eelarvestraategia 2016–2019 kinnitamine. Võeti vastu Albu valla eelarvestraategia 2016–2019.

5. Informatsioon pagulaste vastuvõtmisest. Pagulaste vastuvõtmisest käis rääkimas poliitik Jaak Madison Eesti Konservatiivsest Rahvaerakonnast. Protokoliline otsus: volikogu ei toeta pagulaste vastuvõtmist ning on nõus vallavalitsuse seisukohaga.

Vallavalitsuse istungitel

6. oktoobril

1. Maa munitsipaalomandisse taotlemine. Esitati seitse otsuse eelnõud volikogule.

2. Maa riigi omandisse jätmise ning katastriüksustele koha-aadressi ja sihtotstarbe määramine. Nõustuti üheksa maaüksuse riigi omandisse jätmisega.

3. Albu Laste Mängutoa hoolekogu koosseisu kinnitamine. Kinnitati Albu Laste Mängutoa hoolekogu koosseisus Anita Homin, Andres Liidlein, Irina Poddubnaja ja Anne Roos.

4. Haridusametuste direktoritele preemia maksmine. Otsustati maksta haridusametuste direktoritele preemiat nõutavast tulemuslikuma töö eest.

5. Kasutusloa väljastamine. Väljastati kasutusloa Eesti Kuulmispuudega Laste Vanemate Liidule Vetepere külas Rummusaare Kinnistule püstitatud saunakasutamiseks.

6. Ehitusloa väljastamine. Väljastati ehitusloa Albu külas asuvalle Sõstra kinnistule puurkaevu rajamiseks.

7. Detailplaneeringu algatamine. Otsustati mitte algatada Albu külas Männi väikekoha jalg- ja jalgrattatee detailplaneeringut. Algatada detailplaneering pärast üldplaneeringu kehtestamist.

8. Halduslepingu sõlmimine. Otsustati esitada volikogu otsuse eelnõu volikogule.

9. Järvamaa ettevõtete ja turismiarendajate tunnustamise konkursile kandidaatide esitamine. Otsustati esitada konkursile „Järvamaa parimad ettevõtted 2015“ AS Essenta ja „Järvamaa

parimad turismiarendajad 2015“ Hunting Grupp OÜ.

20. oktoobril

1. Valgehobusemäe Suusa- ja Puhkekeskuses osutatavate teenuste hindade kehtestamine. Kehtestati Valgehobusemäe Suusa- ja Puhkekeskuses alates 1. novembrist 2015 teenuste hinnad. Tunnistati kehtetuks käesoleva ajani kehtinud teenuste hinnad.

2. Isikliku kasutusõiguse lepingu sõlmimine (470). Otsustati esitada volikogu otsuse eelnõu volikogule.

3. Väätša prügila tulevikust. Kuldar Tammik andis informatsiooni AS Väätša Prügila majanduslikust olukorrast. Arutati AS Väätša Prügila esitatud ettepanekuid. Otsustati esitada vallavolikogule järgmised ettepanekud:

3.1. Suunata AS Väätša Prügila ettepanekud volikogule seisukoha võtmiseks.

3.2. Kutsuda AS Väätša Prügila juhatuse liikmed Albu Vallavolikogu novembrikuu istungile.

3.3. Albu Vallavalitsus teeb ettepaneku kaaluda AS-is Väätša Prügila segaolmejäätmete käitlemise lõpetamist, kuna toodab suurt kahjumit.

4. Hinnataotluse kooskõlastamine. Otsustati kooskõlastada vallaasutuse „Teenus“ uued veeteenuse hinnad alates 1. detsembrist 2015.

5. Pärismenetluse algatamine. Otsustati algatada Imavere vallas asuva vara pärimine.

6. Katastriüksusele koha-aadressi ja

sihtotstarbe määramine. Määrati koha-aadress ja sihtotstarbe Kaalepi külas asuvalle Mängumäe maaüksusele.

7. Katastriüksuse koha-aadressi muutmine. Muudeti Ageri ja Järva-Madise külas asuva katastriüksuse lähiaadressid.

8. Kinnisasja jagamisel moodustatavatele katastriüksustele koha-aadressi ja sihtotstarbe määramine. Määrati ühe kinnisasja jagamisel tekkinud katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbe.

9. Albu Vallavalitsuse 9. veebruari 2011 korralduse nr 32 „Maa riigi omandisse jätmise ning katastriüksustele koha-aadresside määramine“ muutmine. Muudeti varasemas korralduses määratud maa sihtotstarvet. Varem oli 70% kaitsealune maa ja 30% maatulundusmaa. Nüüd on 75% kaitsealune maa ja 25% maatulundusmaa.

10. Kinnisasja jagamine korteri-omanditeks. Otsustati esitada volikogu otsuse eelnõu volikogule.

11. Eakate tervise toetuse määramine ja maksmine. Määrati toetus viiele eakale inimesele.

12. Hooldajatoetuse määramine ja maksmine. Määrati toetus kaheteistkümnele hooldajale.

13. Sotsiaaltoetuse määramine ja maksmine. Määrati toetus ühele inimesele.

14. Raviteenuste transpordi toetuse määramine ja maksmine. Määrati toetus ühele inimesele.

15. Sünnitoetuse määramine ja maksmine. Määrati ühele perele sünnitoetus.

16. Eluruumi üürileandmine. Anti üürile üks korter.

Ehitamine pärast ehitusseadustiku muudatusi

1. juulist jõustus uus ehitusseadustik, mis tõi ehitamises kaasa mitmeid muudatusi.

- Kuni **20 m²** ehitusaluse pinna ja kuni **5 m** kõrguste hoonete ehitamisel pole vaja vallavalitsust üldse teavitada (varem tuli teavitada sellistest hoonetest tiheasustusalal).

- **20–60 m²** ehitusaluse pinnaga ja kuni **5 m** kõrguse hoone ehitamisel on vaja esitada vallavalitsusele ehitusteatis ja ehitusprojekt. Kui vald 10 päeva jooksul pärast teatise esitamist ei esita lisanõudeid, võib alustada ehitamist. Hoone valmimisel tuleb esitada kasutusteatis. Ehitusteatis ja kasutusteatis on **riigilõivuvabad**.

- Üle **60 m²** ehitusaluse pinnaga või üle **5 m** kõrguste hoonete ehitamisel peab olema ehitusprojekt ja ehitusluba, kui on tegemist uue ehitamisega, laiendamisega üle 33% või lammutamisega. Hoone valmimisel tuleb taotleda kasutusluba.

Ehitus- ega kasutusluba ei ole vaja, kui olemasolevat hoonet algsest mahust kuni 33% laiendatakse või ümber ehitatakse. Sel juhul tuleb esitada ehitusteatis koos ehitusprojektiga ja hoone valmimisel kasutusteatis.

Projekteerimistingimused on vajalikud, kui ehitamiseks on nõutud ehitusluba ning olulise avaliku huviga rajatise ehitusprojekti koostamiseks detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel. Projekteerimistingimused kehtivad 5 aastat (varem 2 aastat).

Ehitamist tuleb alati **dokumenteerida**. Ehitamise käigus tuleb koostada ehitustööde päevikud ja kaetud tööde aktid. Tõendatud peab olema elektrijuhtmesistiku paigaldus, pottsepatööd, veevarustuse- ja kanalisatsioonitööd, kütteseadmete paigaldus. Kõik need dokumendid tuleb esitada kasutusloa taotlemisel. Samuti peab näiteks uue eramaja ehitamisel olema omanikujärelevalve teostaja, kellel on vastav pädevus. Omanikujärelevalve tegija peab olema määratud, kui ehitamiseks on vajalik ehitusluba. Ehitusteate puhul võib järelevalvet teha omanik ise.

Ehitusluba kehtib 5 ja ehitusteatis 2 aastat. Kui ehitamisega on alustatud, st. esitatud on ehitamise alustamise teatis, siis kehtib ehitusluba kuni 7 aastat. Kui eelnevalt nimetatud aja jooksul ei ole taotletud kasutusluba või esitatud kasutusteatis, siis kaotab varasemalt väljastatud luba või teatis kehtivuse ning kulutatud aeg dokumentide ajamisele ja makstud riigilõiv lähevad raisku. Lisaks on edasine ehitustegevus juba ebaseaduslik, mis võib kaasa tuua trahvi või isegi lammutamiskohustuse.

Ehitamisega seotud **riigilõivud** on järgmised:

- Elamu ja seda teenindava rajatise ehitusluba 150 eurot, lammutamis- ja kasutusluba 30 eurot.

- Mitteelamu ja seda teenindava rajatise ehitusluba 250 eurot, lammutamisel 30 eurot ja kasutusluba 60 eurot.

- Väiksemate rajatiste ehitus- ja kasutusluba 30 eurot, suuremad 250 eurot, lammutamisel 30 eurot, kasutusluba 60 eurot.

- Ehitisregistri andmete kinnitatud väljavõte 2 eurot iga lehekülje eest.

- Projekteerimistingimused 25 eurot.

Ehitisregistri andmed korrastatakse 2020. aasta 1. jaanuariks, mille käigus tuleb kanda registrisse kõik sinna seni kandmata hooned. Kui hoone on registrist puudumisest hoolimata rajatud igati õiguspäraselt ning omanikul on olemas vastavad dokumendid (maakasutusõigus, ehitusluba, riikliku vastuvõtukomisjoni akt või muud dokumendid), kannab vald ehitise nende alusel registrisse tasuta.

Ebaseaduslike hoonete ehitisregistrisse kandmise eest tuleb tasuda riigilõivu 500 eurot.

Sellist mõistet nagu **vundamendita hoone ei eksisteeri**

enam. Maakivid või postid loetakse üheks vundamendi liigiks ehk vaivundamendiks. Kui vare polnud vaivundamendil olevate ehitiste (näiteks kuuride) püstitamiseks loa olemasolu vajalik, siis alates ehitusseaduse kehtimisest (alates 2003) peab ka taoliste ehitiste ehitamiseks luba olema.

Näiteid populaarsematest ehitustegevustest ja vajalikest toimingutest:

- Kõrvalhoone, näiteks kuuri, garaaži, sauna ehitamiseks, mis on 20–60 m² ehitusaluse pinnaga ning alla 5 m kõrge, tuleb enne ehitama asumist esitada ehitusteatis ja ehitusprojekt. Ehitamise lõppemisel tuleb esitada kasutusteatis. Kulud seisnevad ehitusprojekti koostamises, riigilõivud puuduvad.

- Kõrvalhoone või uue elamu, mis on üle 60 m² ehitusaluse pinnaga või üle 5 m kõrge, ehitamiseks tuleb taotleda projekteerimistingimused (tasulised 25 eurot), ehitusluba (150 eurot elamul, 250 eurot kõrvalhoonel), koostada (tellida) ehitusprojekt, taotleda kasutusluba (elamul 30 eurot, kõrvalhoonel 60 eurot).

- Vana talumaja rekonstrueerimisel ja laiendamisel kuni 33% (näiteks ehitatakse juurde esik või veranda) ja mis on suurem kui 60 m², tuleb esitada ehitusteatis ning ehitusprojekt. Ehitustööde valmimisel tuleb esitada kasutusteatis ja ehitusprojekt. Riigilõivud puuduvad. Üle 33% laiendamisel tuleb juba taotleda projekteerimistingimusi, ehitus- ja kasutusluba.

- Puurkaevu (kuni 10 m³ vett ööpäevas) rajamiseks tuleb esitada kõigepealt asukoha kooskõlastamise taotlus, seejärel taotleda ehitusluba (riigilõiv 30 eurot), esitada ehitusprojekt. Puurkaevu valmimisel tuleb esitada kasutusteatis (riigilõivuvaba). Enamasti aitab puurkaevu puurija kõik vajalikud dokumendid korda teha. Kuid palju on juhtumeid, kus viimased dokumendid nagu kasutusluba või kasutusteatis on jäänud esitamata. Omanik peab ise üle kontrollima ja seisma selle eest, et vajalikud dokumendid oleksid kõik registrisse esitatud.

- Imbsüsteemi (septik ja imbtorud vms, jõudlus alla 5 m³ ööpäevas) ehitamiseks tuleb esitada ehitusteatis ja ehitusprojekt. Valmimisel tuleb taotleda kasutusluba (riigilõiv 30 eurot).

- Varikatuse (ehitis millel on vähemalt üks külg avatud ja mis on üle 20 m² ehitusaluse pinnaga või üle 2,5 m kõrge, näiteks puude hoidmiseks või vaba aja veetmiseks) ehitamiseks tuleb esitada ehitusteatis ja ehitusprojekt ja kasutusele võtmisel kasutusteatis. Kulud seisnevad ehitusprojekti koostamises.

- Piirdeaia või värava ehitamiseks, kui sellega kaasneb kaevetöö (ka augu puurmise maasse on kaevetöö) tuleb esitada ehitusteatis, ehitusprojekt. Valmimisel ei ole dokumente vaja esitada. Kiviaia rajamisel maa peale ei ole vaja dokumente ja taotluseid esitada.

Leidub veel teisi erandeid ehitustegevusel, mis kõik on välja toodud ehitusseadustiku lisades 1 ja 2. Kui tekib kahtlusi ja küsimusi, et millist taotlust tuleb esitada jne, siis tasub alati vallavalitsusest üle küsida enne ehitama asumist.

Kasulikke viiteid:

- Ehitisregister www.ehr.ee – saab tutvuda arvel olevate ehitiste ja nende andmetega.

- Taotluste blanketid leiab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehelt <https://www.mkm.ee/et/ehitisregister>

- Seadustega (ehitusseadustik, planeerimisseadus, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seadus, riigilõivuseadus) saab tutvuda riigi teatajas www.riigiteataja.ee

Sotsiaaltoetused Järvamaa omavalitsustes

Oma- valitsus	Sünni- toetus	Matuse- toetus	Ranitsa- toetus	Kooli lõpetamise toetus	Huvi- tegevuse toetus	Ravimi- toetus	Prillitoetus	Abivahendi ostmiseks või laenutamiseks	Transpordi- toetus	Raviteenuse või voodipäevatasu maksmise toetus	Eaka tervise- toetus	Kriisi- toetus	Kütte- toetus	Hooldaja- toetus	Tugiisiku- toetus	Eaka sünnipäeva- toetus	
Albu vald	200 Ä sünni järel, 200 Ä lapse aastaseks saamisel	130 Ä	125 Ä	PK 25 Ä G või kutseõpe 50 Ä hõbemedal 75 Ä, kuldmedal 100 Ä	Huvikooli õppetasust 70%, aga mitte rohkem kui 125 Äkuus kuni 19-a õpilasele	Kuni 51 Ä aastast	16-18.a lastele kuni 32 Ä Raske või sügava nägemispuudega isikule kuni 64 Ä	Kuni 25% maksumusest. Lapsele ja raske või sügava puudega isikule kuni 50%. Max 200 Ä	Puudega lapsele kuni 128 Ä puudega täisk või toimet. saajale kuni 51 Ä aastast 0,14 Ä/km	Raviteenus kuni 26 Ä, voodipäeva tasu kuni 32 Ä aastast	Al. 70. a ravimite ostmiseks kuni 20 Ä aastast	Kuni 500 Ä		Raske puudega isiku hooldajale 25 Äkuus, sügava puudega isiku hooldajale 70 Äkuus	45-55 Ä kuus		
Ambla vald	384 Ä	100 Ä	65 Ä	PK kiituskiri 65 Ä KK või G kuldmedal 200 Ä hõbemedal 130 Ä "4" ja "5" lõpetajad 20 Ä Juhendajale pool õpilase toetusest.	50% koha maksumusest ja kuni 64 Ä lapse kohta kuus	Kuni 32Äa	Lastele kuni 32 Äaastas	Kuni 50% maksumusest 1 kord aastast				Kuni 320Ä		Raske ja/või sügava puudega lapse hooldajale 10,20 – 25,57 Ä		Alates 80-a juubeli puhul 31,96 Ä	
Imavere vald							Mittetöötavale pensionärile kord 3, lastele kord aastast		Õpilasele vallas 100%, väljas kuni 50%, 33,23Ä	Kuni 50% omaosalusest		Vastavalt vajadusele			Tugiisikuteenus üldjuhul tasuta		
Järva- Jaani vald	350 Ä	64 Ä	65 Ä	Kuldmedal 150 Ä hõbemedal 100 Ä 30-80 Äheade õpi- ja aineolümpiaadi ning sporditulemuste eest.		Kuni 100%	Lastele kuni 100% maksumusest	Kuni 100%	Kuni 100%			Vastavalt vajadusele	Pensionäridele kuni 50%	Raske ja/või sügava puudega lapse hooldajale 10,20 – 25,57 Ä			
Kareda vald	130 Ä sünni järel, 130 Ä lapse aastaseks saamisel		130 Ä	Edukale õppijale ja aktiivsele õpilasele 35 Ä haridustoetus aineolümpiaadidel edukalt esinenud õpilastele	Muusikakooli toetus 60% maksumusest				Õpilastele tasuta bussisõidukaart			Vastavalt vajadusele					
Koeru vald	50% sünni järel, 50% lapse aastaseks saamisel																
Koigi vald	50% sünni järel, 50% lapse aastaseks saamisel						Lastele raviprilliklaasid	100%							Hooldamise eest 100% (sügav puue), 60% (raske puue) sotsiaaltoetuste määrast	Vastavalt lepingule	Al. 70. a juubelitel ja al 90. a igal aastal
Paide linn	200 Ä sünni järel, 200 Ä lapse 1,5 aastaseks saamisel	Kuni 150Ä	100 Ä	Kuld- ja hõbemedaliga G lõpetajale; vabariiklikul aineolümpiaadil ja konkursil 1-3 koha saanud õpilasele ja tema juhendajale	50% lapsevanema poolt makstavast õppetasust	Kuni 130 Ä aastast		Kuni 50% hinnast, mitte rohkem kui 120 Ä	4-8 bussipiletit lasterikaste perede ja erikoolide lastele	Kuni 200 Ä aastast, rehabiliteenuseks kuni 120 Äaastas		Kuni 200Ä		Hooldajatoetus puudega lapsele 26 Ä k. Osalise hooldusvajaduse korral 75%, pideva korral 100% hooldajatoetuse määrast.			
Paide vald	400 Ä	200 Ä	150 Ä									Vastavalt vajadusele					
Roosna- Alliku vald	50% sünni järel, 50% lapse aastaseks saamisel											Vastavalt vajadusele					
Türi vald	350 Ä	Raske majandusliku olukorra puhul kuni 3 toimetulekumäära	64 Ä			Kuni 100% maksumusest		Kuni 100% maksumusest		Kuni 100% maksumusest		Vastavalt vajadusele		Hooldajale: (sügav puue) 39, (raske puue) 23 Ä sügava puudega laps 70 Ä raske puudega laps 50 Ä		32 Ä 80. ja 85. ning alates 90. aastast igal sünnipäeval	
Väätsa vald	320 Ä	100 Ä	100Ä 4 ja enamalapselise pere lapsele 35 Ä			Kuni 20Ä kvartalis	Laste prillid ja täisk. klaasid Lastele kuni 50Ä	Kuni 100% maksumusest				Kuni 320 Ä					

Sotsiaaltoetused Järvamaa omavalitsustes

Oma-valitsus	Eluruumi ko-handamise toetus	Jõulupakid	Lisamärkused	KOV-is osutata-vad teenused
Albu vald				
Ambla vald				
Imavere vald	Vallavalitsuse otsusel vastavalt vajadusele	Eelkoolieas lapsed ja PK õpilased. Eakad al. 75.a.	Koolitoit tasuta, kompenseeritakse ka ühiselamu või õpilaskodu tüür	
Järva-Jaani vald				
Kareda vald				Sotsiaaltransport
Koeru vald		Kuni 16.a lastele, üksi elavatele vanuritele al. 70. a., al. 90.a ja hooldekandeesutus es elavatele eakatele.		
Koigi vald		Lastele kuni kooli lõpetamiseni, eakatele al. 70. a.	Makstakse lõpuklassi ekskursiooni toetust	
Paide linn	Kuni 50% kuludest		Osutatakse ja toetatakse isikliku abistaja teenust	Isiklik abistaja, tugiisik, koduhooldus, sotsiaaltransport
Paide vald		Eelkooliealiste lastele ja vanduspensionäridele		
Roosna-Alliku vald		Lastele, eakatele ja puudega isikutele		
Türi vald			Kuni 100% toetust riiklike dokumentide vormistamiseks. 50% häirenu-puteenuse kulust.	Sotsiaaltransport, koduhooldus, tugiisik
Väätsa vald			Makstakse toetust lastele laagrites või koolitustel osalemiseks kuni 70% maksumusest, mitte rohkem kui 100 Ä	Sotsiaaltransport, tugiisik

Koostanud Järva Maavalitsuse spetsialist
IRENE VIRKOJA

Algus 4. lk.

I õppeveerand

I õppeveerand oli Ahula koolis väga kiire ja tõine. Peale selle, et õppetöö nõudis omamoodi pingutust, toimus meil ka rida üritusi, mis avardasid laste silmaringi ja täiendasid teadmisi.

Kõigepealt siis õppimisest kokkuvõtte:

II klassis õppis hindele „5“ RANELY SÕÖRD, hinnetele „4“ ja „5“ JANŠAPOVALOV;

III klassis õppisid hinnetele „4“ ja „5“ KADILIARULA, ALEKS HOMIN, MARKUS-ALEKS METSO ja KADIKARINTÖLP;

IV klassis õppis hindele „5“ ROKO NURKEN ning hinnetele „4“ ja „5“ MARKO STAMM.

Nüüd muudest huvitavatest tegevustest.

Septembri alguses on meil juba traditsiooniks saanud projekti „Reipalt koolipinki!“ raames maastikumäng Albu Põhikooli lastega.

Albus on

Pille on Albus ikka mängitud. Ükski koolikontsert pole toimunud ilma pillimänguta. Flööte on saanud kuulata juba neli ja väikekandleid kolm aastat. Lisaks klaver, kitarr ja loomulikult laul kõige juurde. Sel õppeaastal tabas noori tõeline „bändipaanika“.

Kõik algas Albu Noortekeskuse kirjutatud projektist, mille rahastamise tulemusel sai noortekeskus basskitarri koos võimendusega ja ühe elektriakustilise kitarr. Trummikomplekt oli meil juba olemas, selle taga on ikka käidud pingeid maandamas. Täname Rene Tammelehte, kes jättis ansamblihuvilistele kasutada oma elektrikitarr.

Kokku sai korraliku komplekti pille, mis nüüd tuli mängima panna. Kuna pillierialaga õpetajaid meil ei ole, läks Maria Kraav, kes õpib muusikakoolis klassikalist kitarr, pillilaagrisse. Seal omandas ta esimesed basskitarri mänguvõtted. Maria tehtud on ka kõigile lugudele basskitarri seaded. Järgmisena tuli appi Rene, kes on pillimängu õpinud iseseisvalt. Ta jagas huvilistega oma teadmisi terve pika päeva.

Mänguvõtted käes, asusid pillimänguhuvilised harjutama. Terve septembri ning pool oktoobrit lisaks ja Albu kooli aastapäeval esines kolm ansamblit: viienda klassi bänd, tüdrukute bänd ja „Üksteist +1“ (9. klassi bänd). Eriti tublid olid tüdrukud, kes pillimängu juurde väga kenasti laulsid. Lisaks nimetatud ansambelitele tegutseb veel poiste bänd, kelle esinemist loodame

Ahula Lasteaed-Algkoolis

Koolilastega käisime Riigikogus, kus sealset tööd tutvustas meile Kristjan Kõljalg. Tutvusime Riigikogu hoonega, pidasime maha koosoleku, käisime Pika Hermanni tornis (*pildil*), kuulasime infotundi. Marko Stammil täitus suur unistus saada autogramm Mihkel Rault.

21. kuni 25. septembrini oli meie saalis üleval looduskaitseteemaline rändäitus "Hoi, mida armastad!" Näitust kutsusime vaatama ka Albu lasteaia ja kooli lapsed, kes tutvusid näitusega ja mängisid sellega kaasas olevaid mängu.

Sügise saabumisega otsisime traditsiooniliselt sügist. Koolilastel aitas sügist otsida tädi Kaja raamatukogust.

Leivanädalal oli lasteaed head saialõhna täis. Lapsed ise tegid saia ja koos taluvõiga see siis ruttu nende kõhtudesse kadus. Väga hea oli!

Oktoobris külastas meid Paidest Pisimängutuba oma etendusega ja lastele tutvustati pille.

Oktoobris oli ka ettelugemispäev, kus meie koolil oli teemaks „Lumivalgeke ja seitse põialpoissi“, kuulati muinas-

juttu, värviti pilte ja pärast pandi piltidest kokku muinasjutt.

Nii möödus I veerand, kuid kolm õppeveerandit on veel ees. Teeme need veerandid ka teadmiste- ja tegevusterohekkeks.

MARIKA TAMTIK,
Ahula Lasteaed-Algkooli direktor

"bändipaanika"

kuulda noortekeskuse aastapäeval.

I õppeveerandi viimasel päeval toimus 9. klassi pilliõpiõhtu, kus teadmisi ja oskusi jagasid staabi- ja sidepataljoni ajateenijad.

„Üksteist + 1“ arvamus pilliprojektist

„Albu Noortekeskus tegi taotluse ANK projektiprogrammi 2015. aasta kevadel. Taotlesime raha projektile „Muusika-aastal Albu noored rokivad polkast rockini“. Meie projekt sai toetuse! Maikuu saime osta noortekeskusele basskitarri koos võimendusega, ühe elektri-akustilise kitarriga ja lisaks mitmesuguseid muusikatarvikuid.

Kui meie projekti eesmärgiks oli luua üks bänd, toetada pilliõpet ja oman-

dada teadmisi helitehnikast, on praeguseks loodud ning tegelevad muusikaga neli ansamblit.

Pilliõppetunde ja bändiproove on toimunud lugematul hulgal. Esialgu oli terve koolimaja keldrist katuseni täis kakofoonilist müra ja direktor oli toimuva pärast väga mures... Üllatus-üllatus kooli aastapäevakontserdil kõlas kolme bändi esituses mitmekülgset muusikat regilaulust rockini.

„Kuidas kõik nii kiiresti esitamiskõlblikuks sai?“, imestasime isegi. Edu ja tulemuse võtmeks on head juhendajad Maria, Rene ja Kaja ning kõigi osalejate entusiasm.

16. oktoobril toimus pilliõppeõhtu, kus meid juhendasid Tallinna Staabi- ja sidepataljoni ajateenijad (*pildil*). Õp-

pisime koos nendega selgeks Eda-Ines Etti loo „Suvi on veel ees“. Õhtu oli väga lahe! Koos mängisime pilli ja laulsime, sõdurpoisid esitasid meile ka ühe omaloomingulise laulu „60 magamata ööd“, mis oli tehtud ajateenijate igapäevaelust. Vahepeal sõime pannkooke ja jätkasime pillimängu.

Mida me pilliprojekti käigus õppinud oleme? Loomulikult oleme õppinud pillimängu, paljud meist polnud varem käes hoidnud karmoskat, kitarriga või kuulnud midagi cajon'ist. Nüüd me pole üksnes pille näinud ja käes hoidnud, vaid suudame nendest ka meloodiaid välja meelitada, tunneme paremini erinevaid muusikastiili ning rütme. Lisaks muusikale oleme õppinud rohkem üksteisega arvestama, tegema koostööd ja aega planeerima.

Meie plaanid edaspidiseks on: loomulikult õpime uusi lugusid ning esineme noortekeskuse aastapäeval, filmime muusikavideo ja teeme minifirma. Jääme ootama esinemispakkumisi.

Muusikaga tegelemine ja pillimängimine on omandanud Albu noorte seas uued mõõtmed. Algklasside lapsed mängivad pille enamasti klassitunnis, vanemad õpilased sisustavad pillimänguga vaba aega.

KAJA KRAAV,
projekti pilliõpetaja
Albu Põhikooli muusikaõpetaja

Sünnipäevad

novembris

Johannes Kreisberg	87
Livia Vaaderpall	85
Luule Valdvee	78
Ants Viisitam	76
Endel Evisalu	75
Nadežda Sõmera	74
Tiiu Hein	71
Heiki Reinu	70
Arvo Voorel	65
Sirje Kõöp	65
Tiina Lubja	60
Harry Vask	60

UUS VALLAKODANIK

SEBASTIAN KRABI
22. september 2015

Õnnitleme vanemaid!

Albu lasteaed annab teada

Isadepäeva pidu toimub neljapäeval, 5. novembril algusega 17.00. Külaskoostlustusspetsialist.

Jõulupidu toimub kolmapäeval, 16. detsembril.

Liikleja sügisel uues olukorras

Sügis on käes ning iga päevaga muutuvad õhtud pimedamaks. Peagi on käes aeg, kui libedus paneb tõsiselt proovile sõidukijuhtide ja kergliiklejate oskused oma liiklusohutust suurendada. Sellega seoses on viimane aeg tuletada meelde põhitõed turvalisemaks liiklemiseks.

Helkuri hädavajalikkust pimedal ajal ei ole kunagi liiast meelde tuletada. Panen kõigile lapsevanematele südamele, et enne laste kooli saatmist, tuleb kontrollida, kas nende üleriitel ripub nõutaval kohal helkur, mis teeb väikesed liiklejad halva nähtavusega ajal sõidukijuhtidele nähtavaks. Nii teete ise vähima selleks, et teie laps turvaliselt ja elusana kooli ning sealt tagasi jõuaks. Kindlasti ei saa täiskasvanud eeskujuna unustada enda helkurikandmist. Järjepidev eeskujuks olemine on tõhus vahend ka liikluskasvatases!

Murelikuks teeb see, et järjest enam on märgata hämaruses liikuvaid valgustamata jalgrattureid. See on küsimus ennekõike ratturi enda ohutusest! Jalgratas, millega liigeldakse, peab olema tehniliselt korras ja kindlasti ei tohi unustada pimedal ajal valgustust. Eriti oluline on see piirkondades, kus kergliiklejatel tuleb jagada teed sõidukitega. Kuidas juht saab vältida õnnetust, kui rattur ei ole selle ennetamiseks midagi teinud? Siinkohal rõhutan, et jalgrattal peab pimedal ajal liigeldes põlema ees valge ja taga punane tuli. Turvalisuse huvides on kõigile alla 16-aastastele jalgratturitele kaitsekiiver kohustuslik. Selle kandmine vabatahtlikult täiskasvanuna pole häbiasi, vaid märk sellest, et hoolite oma tervisest! Õnneks on nende hulk, kes seda mõistavad, aasta aastalt suurenenud.

Tuletan sõidukijuhtidele meelde, et saabuvad esimesed külmad ja sellega kaasnevad ilmastikunähtused panevad varasemast olulisemale kohale teie osa liiklusohutuse tagamisel. Vastutus valida õiged sõiduvõtted ja -kiirus saab keerulistes ilmastikuoludes kriitilise tähtsuse.

Koos libeda saabumisega tuleb vahetada suverehvid talverehvide vastu õigel ajal ja ennetavalt, mitte viimasel võimalusel või veel halvem – pärast õnnetust. Kahtlemata tuleb kriitiliselt üle hinnata ka senised sõiduvõtted. Piirkiirus on mõeldud liiklemiseks ideaalsetes tingimustes. Pime ja libe sügisene aeg seda kindlasti ei ole. Manöövririte planeerimisel tuleb arvestada, et pidurdusteed võib olla tavalisest pikem, mistõttu on sujuvus ja ettevaatlikkus sõidu juures äärmiselt olulised. Oluline on teada, et lisaks külmale tekitavad libedust ka sõiduteele langenud lehed.

Teiseks oluliseks ohuallikaks on sügisel liikluses piiratud nähtavus, mis mõjutab juhtide võimet ohte ennetada. Kõik sõidukijuhid peavad hommikul arvestama sellega, et sõiduki aknad võivad olla jäätunud ja seega tuleb sõidu alustamiseks varuda aega. Enne sõidu alustamist peab klaasidelt olema eemaldatud jää ja ohutuks liiklemiseks vajalik nähtavus tagatud.

MATI SEIRE, piirkonnapolitseinik
tel. 517 8589 mati.seire@politsei.ee

Pimedusel on oma võlu, salapära ja vaikus. Seda kõike saab tunnetada järgnevatel päevadel ja öödel. Tulemas on ju pime, tuuline, sajune ja jahe aeg. Aga meile meeldib! Saab lubada hetki endale, tegelda meelepäraste asjadega ja kõike seda soovitatavalt küünlavalgel. Millised hetked on ees ootamas!

Lehetoimkond

©Kuulutused © Teated © Reklaam

Müüa või üürile anda 2-toaline korter Kaalepis.

Tel 505 8007

Ostan põllumaad Albu vallas.
Janek, tel 5669 3751

Annan rendile vana sigalahoone Ahula külas. Krundil suurkaev, hoones elekter.

Huvi korral helista 5647 4430.

Soovin osta suurt vanaaegset tumepruuni kummutit.

Tel. 526 2309.

Vee- ja kanalisatsiooniteenuse uued hinnad

Viimane vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind kehtestati 1. jaanuarist 2013. Igal aastal tõuseb vee ressursimaks ca 10% ja heitvee saastemaks (olenevalt saastekomponendist 10–20%). Kolme aasta jooksul on kallinenud vee- ja kanalisatsiooni analüüside tegemine, seadmete tagavaraosade ja reoveepumpade hinnad. Et tagada tarbijatele kvaliteetne teenus ning täita keskkonnatingimused, otsustasime tõsta vee- ja kanalisatsiooniteenuse hinda. Albu Vallavalitsuse 20. oktoobri 2015 korraldusega nr. 251 kooskõlastati vallaasutuse „Teenus“ uued vee- ja kanalisatsiooniteenuse hinnad. Uued hinnad hakkavad kehtima 1. detsembrist 2015 järgnevalt:

Seidla-Kaalepi, Ahula, Albu ühisveevärk * vee hind 1,6 eurot/m³,
* abonenttasu 0,7 eurot/kuu

Ahula, Seidla-Kaalepi, Albu (Männi) ühiskanalisatsiooni heitvee ärajuhtimine * 2,3 eurot/m³
* abonenttasu 0,7 eurot/kuus

Kogumiskaevudest kogutud heitvee vastuvõtmise 1,5 eurot/m³.

**Albu VA „Teenus“ juhataja
Kuldar Tammik**

73402 Albu
Kontaktisikud: MARGE MIKSON,
ENE OTT kodukaja@albu.ee
Layout & trükk
OÜ MULTIPRESS, Paide